

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Constitutiones Variorum Pontificum in præcedentibus Editionibus
desideratas, summoque studio hinc inde conquisitas complectens

Luxemburgi, 1741

2. Quam sit &c. Amedeum omni Dominio Sabaudiæ privatum, atque illud
ad Regem Franciæ devolutum declarat. Deinde fideles hortatur quod
sumant arma in Amedeum, ejusque sequaces: Anno 1447.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74452](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74452)

ANNO
1446.

& peritos commendata, & laudata fuerat, ac in præjudicium, vel dispendium five læsionem Juris, ac jurisdictionis ordinati loci, vel cuiusvis alterius nullatenus processerat, ipsique Decanus, Canonici, Capitula, & persona ordinario prædicto, aliisque suis superioribus in omnibus, in quibus tenentur, se obtemperaturos offerant, & obedire, & semper parati existerent.

Ac pro parte Decanorum, Capitulum, Canonorum, & Personarum eidem prædecessori supplicato, ut confraternitati, five societati, nec non per ipsos Decanos, Capitula, & Canonicos circa conservationem Jurium, privilegiorum, & libertatum Ecclesiarum, ac aliorum præmissorum factis, & ordinatis hujusmodi, ac in dictis litteris, five instrumentis contentis pro eorum subsistentia firmiori robur Apostolica Confirmationis adjicere dignaretur.

Præfatus Prædecessor hujusmodi supplicationibus inclinatus, voluit, & concessit, videlicet decimo Kalendas Martii Pontificatus sui Anno sexto decimo, certo dari Judici in mandatis, ut si erat ita, circa confraternitatem, five societatem hujusmodi, & pro illius conservatione facta, & ordinata, nec non prout illas contingebant, omnia, & singula in dictis litteris, five instrumentis contenta auctoritate Apostolica approbare, & confirmaret.

Ne autem Decani, Capitula, Canonici, & persona prædicti, voluntatis, & Prædecessoris concessionis hujusmodi pro eo quod super illis litteræ hujusmodi prædecessoris, ejus superveniente obitu confectæ non fuerunt, frustrentur effectum, volentes, & eadem auctoritate decernentes, quod voluntas prædecessoris, & concessio prædictæ suum à dicta die decimo Kalendas Martii sortiantur effectum, ac si super eis præfati Prædecessoris litteræ sub ipsius diei data confectæ fuissent. Quodque præsentis litteræ ad probandum plenè voluntatem Prædecessoris, & concessionem hujusmodi ubi sufficiant, nec ad id probationis alterius administrandum requiratur, discretionis tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus si confraternitatem, five societatem prædictam justam, & rationabilem, nec non præmissa veritate niti compereris, super quo tuam conscientiam oneramus omnia, & singula per Decanos Capitula, & Canonicos supra dictos circa confraternitatem, five societatem hujusmodi, ut illa vigeat, & conservetur, facta, & ordinata, nec non quæcumque in ipsis litteris, five instrumentis contenta, & quæcumque inde sequuta, auctoritate nostra ratifices, approbes pariter, & confirmes, supplendo omnes defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem, non obstantibus quibuscumque Apostolicis, ac provincialibus, & synodalibus edictis generalibus, vel specialibus constitutionibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quadregesimo sexto, quarto decimo Kalendas Aprilis Pontificatus nostri anno octavo.

Amedeum omni Dominio Sabaudie privatum, atque illud ad Regem Francie devolutum declarat. Deinde fideles hortatur quod sumant arma in Amedeum, ejusque sequaces: Anno 1447.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Quam sit plena periculis & horrenda schismaticorum immanitas, qui vineam Domini Sabaoth, & inconsutilem Christi vestem dividere satagunt & turbare nituntur, animarum illorum perditio docet, qui non veri baptismatis fonte renati, aliaque suscipientes nulliter sacramenta, viam universæ carnis ingressi in tetrum barathrum dilabuntur. Contra quos licet per felicis recordationis Eugenium Papam IV, Prædecessorem nostrum, sacrasque & œcumenicas Ferrariensem, Florentinam, & Lateranensem synodos plurimi processus tam generales quàm speciales habiti fuerint, diversas poenas & sententias continentes, quas in suo robore volumus permanere, & habere præsentibus pro expressis: Ex pastoralis tamen sollicitudinis cura, quam habere erga gregem dominicum perurgemur, ad iniquitatis alumnorum Amedeum olim Sabaudie Ducem, ejusque fautores adherentes, complices & sequaces ne ipsorum invalescente malitia furor hujus tempestatis invaleat, & ad similia animos aliorum inducat, præsertim in Regno Francie, cui vicina Sabaudia est, & proxima, & à quo illius Regum opera infinita bona Catholice fidei, omnique Christiano populo continuatis temporibus provenerunt, oculos congrua animadversione convertimus, ut hujusmodi pravorum nequitias, quantum cum Deo possumus opportunis remediis occurramus. Consideratione igitur præmissorum diligenti cum Fratibus nostris deliberatione præhabita, ad ipsorum Amedei fautorum, adherentium, complicum, & sequacium proterviam extirpandam carissimum in Christo filium nostrum Carolum Francorum Regem illustrem, quem post progenitores suos Francie Reges, qui ut exacti temporis antiquitas fidelis insinuat Romanam Ecclesiam multipliciter extulerunt, propugnatores præcipuum & paratum semper invenit auctoritate Apostolica præsentium tenere vocamus, eique Ducatum Sabaudie omnemque ipsius Amedei notorii schismatici, hæretici excommunicati, & anathematizati terram, ac ejus fautorum, adherentium, complicum, & sequacium, bona diversimodè hæcenus confiscata donamus firma spe fiduciaque tenentes, quod populi, Ducatus, & terræ hujusmodi ad ovile domini, ipsius Regis potentia reducuntur, & per se vel dilectum filium Ludovicum Delphinum Viennensem primogenitum suum, assumpto Crucis signaculo contra præfatos Amedeum & sequaces viriliter se accinget, & triumphum obtentum de hujusmodi nefandis hostibus reportabit. Et ut tam salubre negotium in manu forti & robusta procedat, omnes Christi fideles ad hoc fidei exercitium salutare non solum piis exhortationibus, sed etiam superabundantibus gratis invocamus. Et ut universi, & singuli eò libentius & animosius ad id curraut, quo spiritualia dona, quæ temporalibus præferuntur, perceperint potiora. Nos de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi omnibus qui cum Rege aut Delphino præfato contra Amedeum & sequaces eisdem in propriis personis, propriisque expensis processerint, ple-

ANNO
1447.I f.
Ex Cod.
Leibnitii
Tom. I. pag.
378.

nam suorum peccatorum veniam indulgemus, & in retributionem iustorum vitæ æternæ pollicemur augmentum. Eis autem qui non in propriis personis hoc fecerint, sed eorum expensis alios iuxta facultates & qualitates suas viros idoneos destinaverint, ac iis qui alienis expensis, sed in propriis personis accesserint plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quadragésimo septimo, pridie Idus Decembris Pontificatus nostri anno primo.

III. FASCICULUS CONCORDATORUM

Nationis Germanicæ cum Pontificibus Romæ sub Martino V. Eugenio IV. & Nicolao V. ex quibus postrema vulgo habentur, quæ tamen se referunt ad priora & ex iis capiunt lucem: itaque cætera quoque hinc sub Nicolai Pontificatu referre placuit ad ann. 1447.

Concordia facta in Concilio Constantiensi inter Martinum Papam V. & nationem Germanicam, de Ecclesiæ Universalis administratione, à Johanne Cardinali Ostiensi Ecclesiæ Romane Vicecancellario sub sigillo ipsius communicata Ecclesiæ Metropolitana Magdeburgensi. Constantiæ 3. Maii Pontificatus Martini anno primo.

Universis & singulis JOHANNES miseratione divinâ Episcopus Ostiensi. Sanctæ Romane Ecclesiæ Cardinalis & Vicecancellarius, salutem in Domino & presentibus fidem indubiam adhibere.

SI juxta laudabilem antiquorum sententiam & providum sapientum consilium dignum est, ea quæ majorum consultissima providentia in subditorum gratiam & commoda geruntur, scripturæ testimonio redigere; dignum per consequens est, & rationi consentaneum, ut adeo nota fiat eorum veritas, quod inde nec desit pacificis opportuna provisio, nec usquam perversis sub ignorantia variandi supina facultas relinquatur.

§. 2. Cum itaque nuper inter Sanctissimum in Christo Patrem & Dominum nostrum, Dominum Martinum divina providentia Papam quintum, & Reverendos Patres, Prælatos, nec non egregios & circumspectos viros Ambassadors, Procuratores, Doctores & Magistros, ceterosque venerabilem nationem Germanicam in generali Concilio Constantiensi representantes & facientes; nonnulla capitula concordata ab utraque parte sponte suscepta, nec non de dicti Domini nostri Papæ mandato in libro Cancellariæ Sanctæ Romane Ecclesiæ, in quo Romanorum Pontificum constitutiones & ordinationes solent conscribi ad futuram rei certitudinem nobis operam dantibus, prout ad nostrum spectat officium, die quinta decima mensis Aprilis, Pontificatus dicti Domini nostri Papæ anno primo conscripta fuerunt, ac de simili mandato in Audientia contradictarum die secunda mensis Maii, anno quo supra lecta & publicata: adjecto quod sub nostrarum litterarum testimonio indigenis quisque sibi testimonium sumere valeat, in toto vel in ea parte, quâ indigerit earundem.

§. 3. Nos ad Reverendum in Christo Patris Domini Guntheri Archiepiscopi, ac Præpositi, Decani & Capituli Ecclesiæ Magde-

burgensis instantiam, capitula hujusmodi, sic ut præfertur, concordata & sponte suscepta, ex integro libro prædicto de verbo ad verbum fideliter conscribi & præsentibus annotari fecimus, quorum tenor sequitur in hunc modum.

§. 4. De numero & qualitate Cardinalium, statuimus ut deinceps numerus Cardinalium sanctæ Romanæ Ecclesiæ ad eum sit moderatus, quod non sit gravis Ecclesiæ, qui de omnibus partibus Christianitatis proportionaliter, quantum fieri poterit assumantur, ut notitia causarum & negotiorum in Ecclesiâ emergentium facilius haberi possit, & æqualitas regionum in honoribus Ecclesiasticis observetur; sic tamen, quod num. XXIV. non excedant, nisi pro honore nationum, quæ cardinales non habent, unus vel duo pro semel de Consilio & consensu Cardinalium assumendi viderentur, sint autem viri in scientiâ, moribus & rerum experientia excellentes; Doctores in Theologia, aut in jure Canonico vel Civili, præter admodum paucos, qui de stirpe Regia vel Ducali aut magni Principis oriundi existant, in quibus competens literaturæ sufficiat; non fratres aut nepotes ex fratre vel sorore alicujus Cardinalis viventis; nec de uno ordine mendicantium ultra unum; non corpore vitati, nec alicujus criminis vel infamiae nota reperi, nec fiat eorum electio per auricula vota solummodo, sed etiam cum Consilio Cardinalium collegialiter, sicut in promotione Episcoporum fieri consuevit, qui modus etiam observetur, quando aliquis ex Cardinalibus in Episcopum assumetur.

§. 5. De provisionibus Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, dignitatum & aliorum beneficiorum, Sanctissimus Dominus noster Papa Martinus V. super provisionibus Ecclesiarum, Monasteriorum, Beneficiorum quorumcumque utetur reservationibus juris scripti, ex Constitutione execrabilis & ad Regimen, modificata, ut sequitur. Ad regimen Ecclesiæ generalis, quamquam immeriti suprema dispositione vocati, gerimus in nostris desideris, ut debemus, quod per nostræ diligentiae studium ad quarumlibet Ecclesiarum & Monasteriorum regimina, & alia Ecclesiastica beneficia juxta divinum beneplacitum & nostræ intentionis affectum, viri assumantur idonei, qui præsent & profutur committendis eis Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis prælabatis. Præmissorum namque consideratione inducitur, & suadentibus nobis aliis rationabilibus causis, nonnullorum prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigiis inhaerentes, omnes Patriarchales, Archiepiscopales, Episcopales Ecclesias, Monasteria, Prioratus, dignitates, Personatus & officia, nec non Canonicatus & præbendas ac Ecclesias, ceteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura vel sine cura, regularia & secularia, quæcumque aut qualiacumque fuerint, etiam si ad illa personæ conueverint, seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, nunc apud sedem Apostolicam, quocumque modo vacantia, & in posterum vacatura, nec non per dispositionem vel privationem, seu translationem per nos seu auctoritate nostra factas, & in antea faciendas ubilibet, nec non ad quæ aliqui in concordia seu discordia electi vel postulati fuerint, quorum electio cassata, seu postulatio repulsa, vel per eos facta renuntiatio & admissa auctoritate nostra extiterit, seu quorum electorum, postulatorum, & in antea eligendorum seu postulandorum electionem cassari vel postulationem repelli, aut renunciationem admitti per nos seu auctoritate nostra continget apud sedem